

Написання слів іншомовного походження. Букви и, і. Словник іншомовних слів

Мета: навчальна: навчити правопису слів іншомовного походження; ознайомити зі словником іншомовних слів;

- розвивальна: розвивати пам'ять, увагу, пошукові здібності;
- виховна: виховувати культуру усного і писемного мовлення.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ, МЕТИ Й ЗАВДАНЬ УРОКУ, МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

► Проаналізуйте таблицю с.38. З'ясуйте, що покладено в основу правопису и чи і в словах іншомовного походження.

Слова с.38 «**Треба запам'ятати**» записати до зошита, вивчити їх (будуть в ЗНО)

► Вправа 84 (згрупувати за правилами і записати слова)

Сторінки підручника подано нижче

У словах іншомовного походження

ПИШЕМО **і**

На початку слова:

ідилія, інтервал, інжир, ідея, іронія,
імідж, індія

Після **б, п, в, м, ф, г, к, х, л, н**:

бісквіт, пірс, мільйон, фікус, гірлянда,
кіборг, хірург, лінза, міміка

Після приголосного перед голосним
та буквами **я, є, ї, й**:

діадема, радіус, сієста, рієлтор,
віадук, Ізлєсіас, магній

Після приголосних у кінці незмінюва-
них слів:

смузі, фрі, журі, суші, ківі

ПИШЕМО **и**У загальних назвах після **д, т, з, с, ц,
ч, ш, ж, р** перед приголосним
(крім **й**):

диплом, тираж, сироп, зиг'заг, бриз,
жираф

У географічних назвах після **ж, ч, ш,
щ, ц, р**:

Алжир, Чилі, Лейпциг, Циндао,
Мадрид

У географічних назвах із кінцевим
-ида, -ика:

Флорида, Балтика, Африка

ТРЕБА ЗАПАМ'ЯТАТИ:

лиман, лимон, вимпел, імбир, кипарис, митрополит, химера та інші;
Ватикан, Кордильєри, Палестина, Сардинія, Тибет, Сирія, Сицилія, Пакистан
та інші

83 Розгляньте схему. Сформулюйте і запишіть якомога більше запитань, на які в ній є відповіді.

84 Згрупуйте за правилами й запишіть подані слова. Усно поясніть написання. Значення незрозумілих слів з'ясуйте за словником іншомовних слів.

Вернісаж, бутик, біжутерія, кастинг, принтер, віадук, синонім, гардина, дизайн, булінг, віват, принтер, графіті, Чилі, ідеал, арія, гіпербола, шасі, імідж, зодіак, цитрина, ескімо, ювілей, ікебана, Чикаго, химера.

85 **І** Прочитайте виразно речення. Випишіть слова, написання яких відповідає темі уроку.

1. Шкода від спалювання листя й сухої трави надзвичайно велика: у повітрі вивільняються діоксини — одні з найотруй-

ніших для людини речовин. 2. Коли горить поліетиленовий пакет, у повітря вивільняється до 70 різноманітних хімічних сполук, більшість із яких отруйні для людини. 3. Зміна клімату — це глобальна проблема, що загрожує не тільки людству, а й життю на Землі. 4. За останні 44 роки на Землі зникли 60% ссавців, птахів, риб та рептилій. 5. Надмірне використання пестицидів спричиняє знищення природного корму їжаків — комах, черв'яків і слимаків. Тому їжаки в Європі перебувають під загрозою (*З інтернету*). 6. Вам не потрібен диплом, щоб посадити дерево (*В. Маатаї*).

- II Які речення містять інформацію, а які — пораду, заклик? своє ставлення до екологічних проблем. Запропонуйте поради для збереження довкілля. З'ясуйте, що означає «слово дня».

86 Розгляньте малюнки. Дайте відповіді на запитання, чому так пишемо слова.

- Які епізоди уроку були для вас найважливішими? На якому рівні — емоційному, пізнавальному чи поведінковому — ви найбільше себе реалізували сьогодні? Що є вашим найбільшим досягненням? Чим поповнився ваш багаж сьогодні?

- 87 I Напишіть есе на тему «Мій внесок в оздоровлення екосистеми».
- II Складіть діалог, в основі якого мають бути репліки, що містять цікаву інформацію про слова іншомовного походження.

Слова для вибору: сноубординг, квілінг, фітнес, спінінг, серфінг, трамплін, фіорд; бриз, симфонія, арія, віртуоз; фуксія, цикламен, орхідея, дельфініум, дицентра.

V. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ Й УЗАГАЛЬНЕННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Написання тесту (Зразок завдання ЗНО)

► Укажіть рядок, у якому в усіх словах на місці пропусків пишемо букву и.

- 1) Д..алект..ка, тр..умф, п..ан..с..мо, Сев..лья, Корс..ка.
- 2) К..пр, Т..бет, ауд..єнція, ст..мул, тр..умф, покур.., ..нст. ..тут.
- 3) Ц..стерна, ж..рандоль, реж..м, ц..фра, ш..рма, з..гзаг.
- 4) Кр..т, Австр..я, С..р..я, Л..сабон, Сан-Франц..ско, Д..зель.
- 5) Алж..р, Сард..н..я, С..ц..л..я, с..луєт, ав..ац..я.

Скороговки

Сів шпак на шпаківню, заспівав шпак півню:

«Ти не вмієш так, як я — так, як ти, не вмію я».

На полиці в коробиці

Півкороваю і паляниця.

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Розподільна робота

► Запишіть слова, розподіливши їх на три колонки: 1) у яких пишемо букву и; 2) у яких пишемо букву і; 3) у яких пишемо букву ї.

Ауд..єнц..я, бенеф..с, Т..бет, Гаїт.., р..тор..ка, л..брето, вест..бюль, бадм..нтон, Чил.., грац..озний, к..парис, пенальт.., коеф..ц..єнт, его..ст, єп..скоп, моза..ка, ф..н..ш, жур..